

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Μαρτίου 2014

για το δεύτερο συντονισμένο σχέδιο ελέγχου με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία ορισμένων τροφίμων

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/180/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισημών ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 53,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 53 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 επιτρέπει στην Επιτροπή να συνιστά, όταν το κρίνει αναγκαίο, την εφαρμογή συντονισμένων σχεδίων ελέγχου που οργανώνονται σε κατά περίπτωση βάση, ιδίως με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα των κινδύνων στις ζωοτροφές, τα τρόφιμα και τα ζώα.
- (2) Η οδηγία 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ καθορίζει τους κανόνες της Ένωσης σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων που εφαρμόζονται σε όλα τα τρόφιμα.
- (3) Σύμφωνα με την οδηγία 2000/13/ΕΚ, η επισήμανση του τροφίμου και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται γι' αυτήν δεν πρέπει να οδηγούν σε πλάνη τον καταναλωτή, ιδίως ως προς τα χαρακτηριστικά του τροφίμου, συμπεριλαμβανομένης της πραγματικής του φύσης και της ταυτότητάς του. Επιπλέον, αν δεν υπάρχουν ειδικοί ενωσιακοί ή εθνικοί κανόνες, η ονομασία με την οποία πωλείται ένα τρόφιμο θα πρέπει να είναι είτε η καθιερωμένη ονομασία που χρησιμοποιείται συνήθως στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πώληση, είτε περιγραφή του τροφίμου διατυπωμένη με επαρκή ακρίβεια ώστε να μπορεί ο αγοραστής να αντιλαμβάνεται την πραγματική φύση του προϊόντος.
- (4) Στην επισήμανση των προσυσκευασμένων τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή ή για μονάδες ομαδικής εστίασης πρέπει να αναγράφονται όλα τα συστατικά. Ειδικότερα, στα τρόφιμα που περιέχουν κρέας ως συστατικό, όταν τα τρόφιμα αυτά προορίζονται για τον τελικό

καταναλωτή ή για μονάδες ομαδικής εστίασης, πρέπει επίσης να αναγράφεται απευθείας πάνω στη συσκευασία ή σε ετικέτα που επικολλάται σ' αυτήν το είδος του ζώου από το οποίο προέρχεται το κρέας. Αν το συστατικό αναφέρεται στην ονομασία του τροφίμου, τότε πρέπει επίσης να αναγράφεται στον κατάλογο των συστατικών η ποσότητά του, εκφρασμένη ως ποσοστό, ώστε να αποφεύγεται η παραπλάνηση του καταναλωτή όσον αφορά την ταυτότητα και τη σύνθεση του τροφίμου.

- (5) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ προβλέπει πρόσθετες απαιτήσεις επισήμανσης οι οποίες εφαρμόζονται για συγκεκριμένα τρόφιμα ζωικής προέλευσης. Ειδικότερα, προβλέπει ότι οι συσκευασίες που προορίζονται προς εφοδιασμό του τελικού καταναλωτή και περιέχουν κιμά, μεταξύ άλλων, από μόνοπλα πρέπει να φέρουν σημείωση ότι τα προϊόντα αυτά πρέπει να μαγειρευτούν πριν καταναλωθούν, εφόσον και στον βαθμό που το απαιτούν οι εθνικοί κανόνες του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου το προϊόν διατίθεται στην αγορά.
- (6) Έπειτα από επίσημους ελέγχους που διενεργούνται από τον Δεκέμβριο του 2012 σε ορισμένα κράτη μέλη, η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι ορισμένα προσυσκευασμένα προϊόντα περιείχαν κρέας αλόγου το οποίο δεν είχε δηλωθεί στον κατάλογο των συστατικών που αναγράφονται απευθείας στη συσκευασία ή σε ετικέτα που επικολλάται σ' αυτήν. Αντίθετα, η ονομασία ορισμένων τροφίμων αυτού του είδους και/ή ο συνοδευτικός κατάλογος των συστατικών τους ανέφεραν παραπλανητικά ότι το προϊόν περιείχε μόνο βοδινό κρέας.
- (7) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στις επιχειρήσεις που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους και πρέπει να επαληθεύουν την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (ΕΕ L 139 της 30.4.2004, σ. 55).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

⁽¹⁾ ΕΕ L 165 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽²⁾ Οδηγία 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (ΕΕ L 109 της 6.5.2000, σ. 29).

- (8) Η σύσταση 2013/99/ΕΕ της Επιτροπής⁽¹⁾ συνιστούσε στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ένα συντονισμένο σχέδιο ελέγχου διάρκειας ενός μήνα, προκειμένου να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία ορισμένων τροφίμων. Το συνιστώμενο σχέδιο ελέγχου αποτελείται από δύο δράσεις. Η πρώτη δράση αφορούσε τη διεξαγωγή κατάλληλων ελέγχων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και σε άλλες εγκαταστάσεις, για να κριθεί κατά πόσον τα προσυσκευασμένα προϊόντα τροφίμων και τα μη προσυσκευασμένα προϊόντα τροφίμων περιείχαν κρέας αλόγου που δεν ήταν κατάλληλα επισημασμένο στη συσκευασία ή, στην περίπτωση μη προσυσκευασμένων τροφίμων, δεν υπήρχαν διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την παρουσία του για τους καταναλωτές ή τις μονάδες ομαδικής εστίασης. Η δεύτερη δράση αφορούσε τη διεξαγωγή κατάλληλων ελέγχων σε εγκαταστάσεις που χειρίζονται κρέας αλόγου το οποίο προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων που προέρχονται από τρίτες χώρες, με σκοπό την ανίχνευση καταλοίπων φαινυλοβουταζόνης.
- (9) Τα αποτελέσματα του συντονισμένου σχεδίου ελέγχου επιβεβαίωσαν επαναλαμβανόμενες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία για την επισήμανση των προϊόντων με βάση το κρέας στα περισσότερα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η παρακολούθηση του συντονισμένου σχεδίου ελέγχου με δεύτερο γύρο ελέγχων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και σε άλλες εγκαταστάσεις, για να διαπιστωθεί κατά πόσον οι πρακτικές που εντοπίστηκαν κατά το πρώτο συντονισμένο σχέδιο ελέγχου εξακολουθούν να εφαρμόζονται.
- (10) Από την άλλη πλευρά, οι επίσημοι έλεγχοι που διεξάγονται για να εξακριβωθεί η παρουσία καταλοίπων φαινυλοβουταζόνης δεν κατέδειξαν ευρεία επαναλαμβανόμενη μη συμμόρφωση· φαίνεται συνεπώς ότι, στο παρόν στάδιο, δεν είναι αναγκαίο να προταθεί μια δεύτερη δέσμη συντονισμένων ελέγχων σχετικά με το θέμα αυτό.
- (11) Στη διάρκεια του πρώτου συντονισμένου σχεδίου ελέγχου, το εργαστήριο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις

ζωικές πρωτεΐνες στις ζωοτροφές παρείχε συμβουλές σχετικά με τη χρήση μεθόδων για την ανίχνευση της παρουσίας πρωτεϊνών αδήλωτων ειδών στα δείγματα. Εξακολουθεί να μην υπάρχει επικυρωμένη μέθοδος για την ανάλυση αυτή, αλλά κατόπιν διαβουλεύσεων με τους εμπειρογνώμονες, οι συμβουλές σχετικά με τη χρήση εναρμονισμένου πρωτοκόλλου έχουν επικαιροποιηθεί από το προαναφερόμενο εργαστήριο και είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του εργαστηρίου.

- (12) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται, τα αποτελέσματα των ελέγχων και τα μέτρα που έχουν ληφθεί στην περίπτωση θετικών ευρημάτων, εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος και σε εναρμονισμένο μορφότυπο.
- (13) Έπειτα από διαβούλευση με τη μόνιμη επιτροπή για την τροφική αλυσίδα και την υγεία των ζώων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

1. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν ένα συντονισμένο σχέδιο ελέγχου για μια περίοδο τεσσάρων συνεχών εβδομάδων κατά το χρονικό διάστημα από 21 Απριλίου έως 16 Ιουνίου 2014, σύμφωνα με το παράρτημα I της παρούσας σύστασης.
2. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναφέρουν τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν σύμφωνα με το σημείο 1, καθώς και όλα τα σχετικά μέτρα επιβολής που ελήφθησαν, έως τις 22 Ιουλίου 2014, σύμφωνα με τον μορφότυπο του παραρτήματος II της παρούσας σύστασης.

Βρυξέλλες, 27 Μαρτίου 2014.

Για την Επιτροπή
Tonio BORG
Μέλος της Επιτροπής

(¹) Σύσταση 2013/99/ΕΕ της Επιτροπής, της 19ης Φεβρουαρίου 2013, για την εφαρμογή συντονισμένου προγράμματος με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία ορισμένων τροφίμων (ΕΕ L 48 της 21.2.2013, σ. 28).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Δεύτερο συντονισμένο σχέδιο ελέγχου με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία ορισμένων τροφίμων

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Α. Πεδίο κάλυψης των προϊόντων

1. Τρόφιμα που διατίθενται στο εμπόριο και/ή φέρουν επισήμανση ως τρόφιμα που περιέχουν βοδινό κρέας (π.χ. κιμάς, παρασκευάσματα κρέατος και προϊόντα με βάση το κρέας), υπαγόμενα στις ακόλουθες κατηγορίες:
 - α) Προσσκευασμένα τρόφιμα προοριζόμενα για τον τελικό καταναλωτή ή για μονάδες ομαδικής εστίασης, τα οποία φέρουν επισήμανση ως τρόφιμα που περιέχουν βοδινό κρέας ως επικρατέστερο συστατικό.
 - β) Τρόφιμα που προσφέρονται για πώληση στον τελικό καταναλωτή ή σε μονάδες ομαδικής εστίασης χωρίς προσσκευασία και τρόφιμα που συσκευάζονται στην εγκατάσταση πώλησης κατόπιν αιτήματος του καταναλωτή ή προσσκευασμένα τρόφιμα για απευθείας πώληση, τα οποία διατίθενται στο εμπόριο και/ή φέρουν επισήμανση με άλλο τρόπο ως προϊόντα που περιέχουν βοδινό κρέας ως επικρατέστερο συστατικό στο τμήμα που αποτελείται από κρέας.
2. Για τους σκοπούς του εν λόγω συντονισμένου σχεδίου ελέγχου, εφαρμόζεται ο ορισμός των «προσσκευασμένων τροφίμων» του άρθρου 1 παράγραφος 3 στοιχείο β) της οδηγίας 2000/13/ΕΚ.
3. Για τους σκοπούς του εν λόγω συντονισμένου σχεδίου ελέγχου, εφαρμόζονται οι ορισμοί του «κιμά», των «παρασκευασμάτων κρέατος» και των «προϊόντων με βάση το κρέας» των σημείων 1.13, 1.15 και 7.1 του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 853/2004.

Β. Στόχος

Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διενεργούν επίσημους ελέγχους για να διαπιστώνουν αν τα προϊόντα που αναφέρονται στο σημείο Α περιέχουν κρέας αλόγου το οποίο δεν επισημαίνεται σωστά στη συσκευασία ή, στην περίπτωση των μη προσσκευασμένων τροφίμων, αν δεν παρέχονται στον καταναλωτή ή στις μονάδες ομαδικής εστίασης πληροφορίες σχετικά με την παρουσία του κρέατος αυτού, σύμφωνα με τις ενωσιακές και, κατά περίπτωση, τις εθνικές διατάξεις.

Γ. Σημεία δειγματοληψίας και διαδικασία

1. Το δείγμα θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό των εν λόγω προϊόντων στο κράτος μέλος και να καλύπτει ποικιλία προϊόντων.
2. Η δειγματοληψία των προϊόντων θα πρέπει να γίνεται σε επίπεδο λιανικής (π.χ. σούπερ μάρκετ, μικρότερα καταστήματα λιανικής, τοπικά κρεοπωλεία) και θα μπορούσε επίσης να επεκταθεί και σε άλλες εγκαταστάσεις (π.χ. ψυκτικές αποθήκες).

Δ. Αριθμός δειγμάτων και λεπτομέρειες εφαρμογής

Στον παρακάτω πίνακα δίνεται μια εικόνα για τον ενδεικτικό συνιστώμενο αριθμό δειγμάτων που πρέπει να ληφθούν εντός της περιόδου που προβλέπεται στο σημείο 1 της σύστασης. Η κατανομή των δειγμάτων ανά κράτος μέλος βασίζεται στον πληθυσμό κάθε χώρας, με ελάχιστο αριθμό 10 δειγμάτων των σχετικών προϊόντων ανά κράτος μέλος ανά 30 ημέρες.

Τρόφιμα που διατίθενται στο εμπόριο ως τρόφιμα που περιέχουν βοδινό κρέας	
Χώρα πώλησης	Συνιστώμενοι αριθμοί δειγμάτων
Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Πολωνία	150
Ρουμανία, Κάτω Χώρες, Βέλγιο, Ελλάδα, Πορτογαλία, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Σουηδία, Αυστρία, Βουλγαρία	100
Λιθουανία, Σλοβακία, Δανία, Ιρλανδία, Φινλανδία, Λετονία, Κροατία	50
Σλοβενία, Εσθονία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα	10

E. Μέθοδος

Θα πρέπει να χρησιμοποιείται το ακόλουθο πρωτόκολλο:

1. Όλα τα δείγματα θα πρέπει να υποβάλλονται σε αρχική δοκιμή διαλογής που αποσκοπεί στην ανίχνευση της παρουσίας κρέατος αλόγου (ως αναλογία κλάσματος μάζας κατά βάρος) στο κρέας, σε επίπεδο ίσο ή μεγαλύτερο του 0,5 %. Η επιλογή της μεθόδου διαλογής είναι στην ευχέρεια του κράτους μέλους.
2. Μόνο τα δείγματα που δίνουν θετικό αποτέλεσμα στη δοκιμή διαλογής η οποία αναφέρεται στο σημείο 1 θα πρέπει να υποβάλλονται σε δοκιμή επιβεβαίωσης με χρήση τεχνικών RT-PCR (αντίστροφη μεταγραφάση-αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης) και στόχευσης μιτοχονδριακού DNA που αποσκοπούν στην ανίχνευση της παρουσίας κρέατος αλόγου (ως αναλογία κλάσματος μάζας κατά βάρος) στο κρέας, σε επίπεδο ίσο ή μεγαλύτερο του 1 %. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιβεβαίωση πρέπει να διακριβώνεται αναφορικά με ένα τυποποιημένο δείγμα ελέγχου νωπού κρέατος που παρέχεται από το εργαστήριο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ζωικές πρωτεΐνες σε ζωοτροφές.
3. Όλες οι δοκιμές επιβεβαίωσης σύμφωνα με το σημείο 2, σε ένα κράτος μέλος, θα πρέπει να εκτελούνται σε εργαστήριο που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό από την αρμόδια αρχή. Το καθορισμένο εργαστήριο μπορεί να βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, κατόπιν συμφωνίας με την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους. Το καθορισμένο εργαστήριο αυτό, θα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον την πιστοποίηση ISO 17025 για συγκρίσιμες δοκιμές. Το καθορισμένο εργαστήριο μπορεί επίσης να έχει συμμετάσχει στον αρχικό γύρο διαλογής.

Το όνομα και η διεύθυνση των καθορισμένων εργαστηρίων που συμμετέχουν στη δοκιμή επιβεβαίωσης θα πρέπει να διαβιβάζονται στο εργαστήριο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ζωικές πρωτεΐνες στις ζωοτροφές, το οποίο θα δημοσιεύει τις πληροφορίες αυτές στον ιστότοπό του.

Λεπτομερέστερες οδηγίες σχετικά με τη μέθοδο επιβεβαίωσης είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του εργαστηρίου αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ζωικές πρωτεΐνες στις ζωοτροφές: <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Μορφότυπος της έκθεσης για τα αποτελέσματα που αναφέρεται στο σημείο 2

Κατηγορία προϊόντων	Αριθμός δειγμάτων	Χρησιμοποιούμενη μέθοδος δοκιμής (είδος δοκιμής και εμπορική ονομασία) στον πρώτο γύρο διάγνωσης	Αριθμός θετικών αποτελεσμάτων μετά τον πρώτο γύρο διάγνωσης (\neq 0,5 %)	Μέθοδος δοκιμής που χρησιμοποιείται στον γύρο επιβεβαίωσης	Αριθμός θετικών αποτελεσμάτων μετά τον δεύτερο γύρο σε καθορισμένο εργαστήριο (\neq 1 %)	Παρατηρήσεις

Συνολικός αριθμός δειγμάτων	
Σύνολο θετικών δειγμάτων μετά τον πρώτο γύρο διάγνωσης	
Σύνολο θετικών δειγμάτων μετά τον δεύτερο γύρο επιβεβαίωσης σε καθορισμένο εργαστήριο	

Μορφότυπος της έκθεσης για τα αποτελέσματα των μέτρων επιβολής που αναφέρονται στο σημείο 2

Αριθμός θετικών ευρημάτων για τα οποία έχουν εφαρμοστεί μέτρα επιβολής μέχρι σήμερα	
Εάν είναι δυνατόν, λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα συνηθέστερα χρησιμοποιούμενα μέτρα επιβολής (το πολύ τρεις περιπτώσεις)	
Αριθμός θετικών ευρημάτων για τα οποία δεν έχουν εφαρμοστεί μέτρα επιβολής μέχρι σήμερα	
Εάν υπάρχουν, λεπτομέρειες για τους συνηθέστερους λόγους μη εφαρμογής μέτρων επιβολής (το πολύ τρεις περιπτώσεις)	